

Hüseyin ÇALIŞKAN

Tarih boyunca insan toplulukları yerleşik düzene geçerken özellikle su kaynaklarının bulunduğu yerleri tercih etmişler ve öncelikle buralarda yerleşmişlerdir. Köyler de daha çok su kaynaklarının yakınlarında

Köyün en eski çeşmesi ve Ben

Bu fanustaki su da 1968'den beri sakladığım bu çeşmenin suyu işte, halâ pırıl-pırıl. Bu günlerde bir ara tadına bak-ayım dedim ama cesaret edemedim.

Ne yazık ki bu fanus 2018'de ofisime gelen müşterinin sebep olduğu bir sakarlıktan dolayı masada düşüp kırılmıştır.

kurulmuştur. Çünkü su, bütün canlı yaşamların bir vazgeçilmezidir. İçme ve sulama suyu bol olan köyler daha ileri düzeylere yükselmişlerdir.

Su, içme suyu ve kullanma suyu olarak değerlendirilmekle beraber her ikisi de insan yaşamında oldukça önemli bir yere sahiptir.

İçme Suyu

Aydoğmuş'da her eve borularla su dağıtılmadan önce köyün alt kısmında hemen her 30 metreden bir çeşme bulunurdu. Aradaki küçük sular ve sızma sular hariç. İçme suları bu

İçme sularımız ve temizlik

çeşmelerden temin edilirdi. Önemli ve suyu bol olan çeşmelerin suları aynı zamanda bahçe sulamalarında kullanılırdı. Diğer küçük sızıntılarsa boş araziye akarlar ya da küçük çukurlarda toplanırlar ve azda olsa kullanılırdı.

Köy Çeşmesi

Bunlardan başka köyün dışında tarlaların ve bağların bulunduğu alanların uygun yerlerinde (özellikle yol kenarlarında) bazı hayır sahipleri tarafından yaptırılmış çeşmelerde vardı. Tarlada çalışanlar ihtiyacı olan suyu buradan alırlar ve hayvanlarını da sularlardı. Bunlardan, Köşelerin Çeşmesi, Hançar girişindeki Çeşme, Sarı Fakı'daki Çeşme hatırladıklarım arasında....

Köydeki çeşmelerin suyu genellikle kayaların tabanından gelirdi. Bütün çeşmeler öyle uzaklardan künk, boru vesairelerle değil doğal su yolları kanalıyla çeşmelere ulaşırdı.

Çeşme

Bu sular köyün kuruluşundan beri hem içme hem kullanma ve hem de bahçe sulama için kullanılagelmiştir. Köylülerimiz içme ve kullan-

ma sularını testilerle çeşmelerden alır, evlerine taşırlardı. Suyu eve taşımak için testilerin dışında güğüm, helke ve inşaatlarda ise hayvanlar üzerinde tenekelerin konduğu ağaç-

Testi ve Boğçalar

habe denilen düzeneğe taşınırdı.

Bunlardan başka evlerde özellikle namaz kılanların abdest almak için kullandıkları alüminyumdan veya testiden ibrik bulunurdu. Ev dışında, tarlada, bağda-bahçede içmek için götürülecek su, testi veya testinin küçüğü olan boğça denen toprak kapla ya da güğümlerle taşınırdı.

Çeşmenin olduğundan akan suyun birikmesi için oluk'un (küçük boru) altında betondan yapılmış havut bulunur, akan su buraya dolar, hayvanlar buradan içerlerdi.

Temizlik

Evde bulaşık ve çamaşır yıkamak, banyo yapmak ve temizlik için gerekli su kadınlar tarafından köyün altındaki bu çeşmelerden taşınırdı. Ayrıca, çeşme başlarında da çama-

DEVAM

Hüseyin ÇALIŞKAN